

Kennis over de Russische taal, literatuur en cultuur voor wederzijds begrip

Beatrice de Graaf van de Universiteit Utrecht verzucht in haar column in NRC van 12 mei 2017 dat het bijzonder lastig is om specialisten op een bepaald vakgebied te vinden. Ze vraagt zich hardop af waar de Arabisch- en Russisch-sprekenden zijn waar zo veel behoefte aan is. Tony van der Togt van Instituut Clingendael haakt hier in een opiniestuk in NRC op 1 juni 2017 op in: 'Wie ziet hoe Rusland zich ontwikkelt, moet concluderen dat kennis over hoe de Russen denken, onontbeerlijk is geworden. Maar juist dáár is op bezuinigd.'

Wetenschappers uit een reeks van landen, waaronder Duitsland, Frankrijk en Oostenrijk, moeten dezelfde gedachte gehad hebben, toen ze vijftig jaar geleden, in 1967, het initiatief namen om een internationale associatie van docenten Russische taal en literatuur op te richten ofwel Maprjal, afgekort naar de Russische naam *Mezjdoenarodnaja assotsiatsieja prepodavatelej roesskogo jazyka i literatoery*. De organisatie koos bij haar oprichtingscongres in september 1967 de Moskouse linguïst en lid van de Academie van Wetenschappen van de SSSR, Viktor Vladimirovitsj Vinogradov, als eerste voorzitter. Verder werden statuten vastgesteld en de taken voor de eerstvolgende jaren werden geïnventariseerd. De doelstellingen die toen werden geformuleerd, zijn ook nu nog geldig:

- bevorderen van het onderwijs en onderzoek van de Russische taal en literatuur over de hele wereld;
- het stimuleren van de ontwikkeling van wetenschappelijke lesmethoden en de coördinatie van het onderzoek op dit gebied;
- bijdragen aan de totstandkoming van

permanente banden tussen docenten en andere specialisten in de Russische taal en literatuur;

- het uitwisselen van informatie, het houden van internationale conferenties, seminars, symposia over verschillende theoretische en praktische aspecten van het onderwijs in de Russische taal, literatuur en land- en volkenkunde.

De oprichting van Maprjal mag dan vooral een Europees initiatief zijn geweest, al snel werd de Associatie omarmd door landen achter het IJzeren Gordijn. Immers, ook zij hadden belang bij verdere samenwerking juist met collega's in het Westen. Zo werden de vierjaarlijkse internationale congressen van de vereniging tot 1990 uitsluitend áchter dat IJzeren Gordijn gehouden, met als hoogtepunt het congres in Rusland in 1990 met drieduizend deelnemers uit tachtig landen. In de jaren daarna is het aantal congresdeelnemers flink teruggelopen, net als helaas de aandacht voor Rusland en de Russische taal, literatuur en cultuur.

Die internationale congressen van Maprjal (<www.mapryal.org>) zijn bij uitstek bedoeld om haar missie uit te dragen, dus om te praten over lesmateriaal, lesmethodes en good practices, om elkaar te ondersteunen en om te netwerken. Tussen de internationale congressen door vinden in de aangesloten landen ook tal van studiedagen, rondetafelgesprekken en vakdidactiekbijeenkomsten plaats. Zo ook in Nederland. De universiteiten in Nederland en Vlaanderen organiseren tweejaarlijkse Slavistendagen en de sectie Russisch van Levende Talen organiseert een jaarlijkse Ruslanddag voor vakgenoten en belangstellenden.

RUSSISCH

In 2015 vond het internationale congres van Maprjal in Granada plaats. Pilar Aranda Ramírez, rector van Universidad de Granada opende het congres. Foto: Ambrosio Molina

Activiteiten

Ook wordt tijdens de internationale congressen de Algemene Ledenvergadering gehouden, waarbij de nieuwe leden van het presidium gekozen worden, het dagelijks bestuur. Cecilia Odé, lid van het sectiebestuur Russisch Levende Talen, is al 23 jaar lid van het presidium van Maprjal. Als slavist, foneticus en specialist op het gebied van meertaligheid heeft ze een grote invloed op de dagelijkse gang van zaken en de richting die Maprjal heeft genomen. Het presidium houdt zich bezig met vragen als wie er lid mag worden, wie de Poesjkinmedaille (eremedaille van Maprjal) krijgt en het goedkeuren van activiteiten die onder auspiciën van Maprjal plaats moeten vinden en die bij het presidium worden aangemeld ter goedkeuring. De grootste taak van het presidium bestaat echter uit het organiseren van het volgende internationale congres. Het eerstvolgende, veertiende congres zal in 2019 plaatsvinden in Astana, Kazachstan. Helaas is de locatie van deze congressen ook nu nog nauwelijks een weerspiegeling te noemen van de 69 aangesloten landen van zes continenten.

Publicaties zijn natuurlijk ook een belangrijke bron van informatie voor al diegenen die wereldwijd de liefde voor de Russische taal, literatuur en cultuur verspreiden. Maprjal geeft een tijdschrift uit en publiceert bundels met congresbijdragen. Maprjal is partner van dé website over de Russische taal met adviezen, filmpjes, oefenmateriaal en dergelijke: <gramota.ru> – de *Onze Taal* van Rusland.

Maprjal organiseert al sinds 1972 driejaarlijkse olympiades voor leerlingen die Russisch als vreemde taal leren, met als doel de belangstelling voor Russisch onder scholieren te vergroten en om vriendschapsbanden tussen jongeren te versterken. Nederland stuurde in 1975 haar eerste delegatie. Van elk van de vijf scholen waar Russisch werd gedoceerd werd één leerling afgevaardigd. Sindsdien hebben Nederlandse leerlingen altijd deelgenomen, ook al werd de olympiade soms pas op het laatste moment aangekondigd, en ook al was het soms lastig financiering te vinden. Maar altijd komen de deelnemers vol mooie ervaringen, met veel nieuwe contacten en vol enthousiasme terug.

Levende Talen

De sectie Russisch van Levende Talen is kort na haar oprichting in 1971 lid geworden van Maprjal, met als doel het onderwijs in Nederland in het vak Russisch op alle niveaus te ondersteunen en te versterken. De missie van de sectie Russisch is het verspreiden en vergroten van kennis over de Russische taal, literatuur en cultuur bij scholen, leerlingen, hun ouders, vakgenoten en liefhebbers. De sectie ondersteunt docenten Russisch in Nederland. Zij is van mening dat kinderen niet vroeg genoeg kennis kunnen nemen over andere talen en culturen. De sectie zet zich ook actief in voor de circa 20.000 Russischtalige leerlingen in Nederland. Deze leerlingen krijgen de kans hun tweetaligheid te verzilveren met een diploma. Op hun beurt dragen zij dan weer bij aan de kennis over Rusland en de Russische taal bij andere leerlingen. Scholen en universiteiten doen er goed aan de kennisbasis te helpen verbeteren.

Maprjal is een van de vele associaties van taaldocenten in de wereld die net als Levende Talen vertegenwoordigd zijn in FIPLV, de in 1931 opgerichte Fédération Internationale des Professeurs de

Langues (<www.fipltv.org>). De beslissing daartoe werd door het presidium van Maprjal pas in 2001 genomen. Namens Maprjal werd Cecilia Odé gevolmachtigde bij FIPLV, en omdat ze toch al deelnam aan alle vergaderingen van FIPLV werd besloten dat ze Levende Talen daar ook zou vertegenwoordigen. Odé zat ook lange tijd in de redactie van het tijdschrift dat door FIPLV werd uitgegeven. Inmiddels heeft de voorzitter van Levende Talen, Judith Richters, het stokje van Cecilia Odé bij FIPLV overgenomen en is nu zelfs vicevoorzitter van deze belangrijke gesprekspartner van Unesco en de Raad van Europa.

Het vijftigjarig bestaan van Maprjal wordt net als de oprichtingsvergadering in Parijs gevierd, op 15 september. Het wordt een uitgebreide vergadering van het presidium, waarvoor ook ereleden, oudgedienden en andere gasten zijn uitgenodigd. Hopelijk is deze feestelijke bijeenkomst het startschot voor opnieuw vijftig jaar vriendschap op het fundament van liefde voor de Russische taal, literatuur en cultuur. GW

Voor meer informatie over Maprjal, zie <russisch.levendetalen.nl/maprjal/>.